

V.7010.155.2020.GH

Pan
Adam Niedzielski

Minister Zdrowia

Wielce Szanowny Panie Ministrze,

Środowiska ratowników medycznych w wielu wystąpieniach podnosiły kwestię zasadności ustanowienia samorządu tej grupy zawodowej jako instytucji stanowiącej wspólną reprezentację całej profesji¹. Postulat ten został uwzględniony w przygotowanym w Ministerstwie Zdrowia projekcie ustawy o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych² i spotkał się z życzliwym przyjęciem ww. środowiska zawodowego³. Niemniej na spotkaniu w dniu 3 sierpnia 2020 r. Prezes Głównego Polskiego Towarzystwa Ratowników Medycznych przekazał mi obawę, iż prace nad projektem zostały wstrzymane (od 9 grudnia 2019 r. projekt jest na etapie konsultacji publicznych).

Powyższe wzbudziło moje zaniepokojenie. Projekt ten miał bowiem na celu wprowadzenie do systemu prawnego przepisów, które w sposób kompleksowy regulowałyby wykonywanie zawodu ratownika medycznego oraz spowodowałyby stworzenie ram prawnych dla działania samorządu ratowników medycznych i zasad odpowiedzialności tej grupy zawodowej. Ratownicy medyczni, od dnia rozpoczęcia pracy zespołów podstawowych w 2007 r., nie doczekali się odpowiednich regulacji prawnych. Brak stosownych rozwiązań, niejasna interpretacja istniejących przepisów może zagrażać życiu i zdrowiu pacjentów i negatywnie wpływać na jakość udzielanej pomocy. Obecnie,

¹ Por. np. *Dlaczego ratownicy medyczni walczą o utworzenie samorządu zawodowego*, Jacek Wykowski, KL/Rynek Zdrowia, opubl. 6 lipca 2017, <https://www.rynekzdrowia.pl/Uslugi-medyczne/Dlaczego-ratownicy-medyczni-walczą-o-utworzenie-samorządu-zawodowego.174422.8.1.html>

² <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12328005/katalog/12647237#12647237>

³ Polskie Towarzystwo Prawa Medycznego pozytywnie o projekcie o zawodzie ratownika medycznego, Polityka Zdrowotna; <https://www.politykazdrowotna.com/52686.polskie-towarzystwo-prawa-medycznego-pozytywnie-o-projekcie-o-zawodzie-ratownika-medycznego>

ratownicy medyczni są jedyną grupą zawodową z grona podstawowych zawodów medycznych, która nie posiada swojego samorządu.

Zgadzam się ze stanowiskiem projektodawcy, iż zawód ratownika medycznego jest zawodem zaufania publicznego. W świetle art. 17 ust. 1 Konstytucji daje to ustawodawcy prawo do utworzenia samorządu zawodowego zrzeszającego ratowników medycznych.

Trybunał Konstytucyjny wskazuje na następujące cechy zawodów zaufania publicznego. Po pierwsze, zawód zaufania publicznego to zawód polegający na obsłudze osobistych potrzeb ludzkich, wiążący się z przyjmowaniem informacji dotyczących życia osobistego i zorganizowany w sposób uzasadniający przekonanie społeczne o właściwym dla interesów jednostki wykorzystywaniu tych informacji przez świadczących usługi. Po drugie, wykonywanie zawodu zaufania publicznego określane jest dodatkowo normami etyki zawodowej. Po trzecie, przymiot zawodu „zaufania publicznego” polega m. in. na objęciu zakresem ich wykonywania pieczy nad prowadzeniem spraw lub ochroną wartości (dóbr) o zasadniczym i (najczęściej) osobistym znaczeniu dla osób korzystających z usług w sferze zawodów zaufania publicznego. Na zaufanie to składa się także: przekonanie o zachowaniu przez wykonującego ten zawód dobrej woli, właściwych motywacji, należytej staranności zawodowej oraz wiara w przestrzeganie wartości istotnych dla profilu danego zawodu (wyrok TK z dnia 2 lipca 2007 r. w sprawie K 41/05, OTK Z.U. 2007, nr 7A, poz. 72, pkt III.6.1-6.2; wyrok TK z dnia 18 lutego 2004 r. w sprawie P 21/02, OTK Z.U. 2004, nr 2A, poz. 9, pkt III.6-7).

Wykonywanie zawodu ratownika medycznego posiada znamiona realizowania misji społecznej w istotnym obszarze gwarantowanego w Konstytucji prawa do ochrony zdrowia. Szczególny charakter zawodu ratownika medycznego wynika ze znacznego udziału w procesie jego wykonywania podejmowania kwalifikowanych medycznych czynności ratunkowych wobec osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego. Zawód ten wiąże się z samodzielnością i niezależnością w wykonywaniu niejednokrotnie złożonych czynności, wymaga posiadania wysokich specjalistycznych kwalifikacji zawodowych oraz zakłada dostęp do tzw. danych wrażliwych osób trzecich. W tym kontekście trzeba przypomnieć, że ratownicy medyczni są osobami, które wykonują czynności ratunkowe, czyniąc to najczęściej w sytuacjach bezpośredniego zagrożenia dla życia i zdrowia innych ludzi. W ten sposób aktywność zawodowa ratowników medycznych ukierunkowana jest na dobra, które dla każdego człowieka mają charakter podstawowy i egzystencjalny, a ponadto traktowane są w aksjologii Konstytucji RP jako dobra najważniejsze. Specyfika zawodu ratownika medycznego i jego społeczny wymiar stanowią bezwzględnie o zasadności objęcia osób wykonujących ten zawód instytucją samorządu zawodowego.

Samorząd upodmiotowia określoną grupę zawodową i umożliwia jej samodzielne rozstrzyganie w określonych granicach o swoich sprawach. W rezultacie sprawuje on władztwo publiczne nad sprawami danej grupy zawodowej. Decentralizacja poprzez

samorząd zawodowy wzmacnia legitymizację administracji publicznej oraz zaufanie obywateli do państwa, umożliwiając zainteresowanym grupom zawodowym udział w podejmowaniu rozstrzygnięć władczych, które ich dotyczą (wyrok TK z dnia 7 marca 2012 r. w sprawie K 3/10, OTK Z.U. 2012, nr 3A, poz. 25, pkt III.3.3.1).

W mojej ocenie rozważenia wymagają również zgłoszone przez Polskie Towarzystwo Ratowników Medycznych w toku konsultacji publicznych uwagi do przedmiotowego projektu dotyczące: braku specjalizacji w ratownictwie medycznym tak jak w przypadku np. pielęgniarek; braku konsultanta wojewódzkiego i krajowego z zakresu ratownictwa medycznego; braku II stopnia studiów dla ratownictwa medycznego, a w konsekwencji braku możliwości doszkalania.

Osobnym problemem pozostaje wciąż relatywnie niskie wynagrodzenie ratowników medycznych, pomimo pracy na pierwszej linii frontu w walce o życie i zdrowie ludzkie. Środowisko ratowników wielokrotnie podkreślało, że pensje nie są adekwatne do ich odpowiedzialności. Obawy budzą pojawiające się w mediach świadectwa osób wykonujących ten zawód⁴. Bez istotnej zmiany podejścia do wynagradzania ratowników medycznych może dojść do sytuacji, w której nie będzie zainteresowanych podjęciem tej pracy. Taki stan stwarza zagrożenie dla życia obywateli i obywateli.

W związku z powyższym, w oparciu o art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U., poz. 627) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w przedmiotowej sprawie oraz poinformowanie o planowanym harmonogramie dalszego procedowania projektu ustawy o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych.

Z wyrazami szacunku

Maciej Taborowski

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

⁴ *Ratownicy odchodzą z pracy. Czy pacjenci mają zapewnione bezpieczeństwo?* M. Chmielewska, <https://www.medexpress.pl/ratownicy-odchodza-z-pracy-czy-pacjenci-maja-zapewnione-bezpieczenstwo/74613>